

kamniški

letnik I. št. 12

tekstilec

NOVOLETNI POZDRAV

Ko se ob novem letu poslavljamo od starega, si vedno zaželimo vse dobro. Pregledamo in ugotovimo, kako smo delali. Naš kolektiv je letos res lahko ponosen na uspehe, ki smo jih dosegli. Naši napori, da smo uspeli doseči izvršitev danih nalog, so rodili sadove. Častno smo izpolnili in kljub težavam celo prekoračili postavljene plane.

Samoupravni organi in politične organizacije so pokazale, da so kos nalogam, ki so jim bile zadane. Zavest vsakega člana kolektiva se v tem odraža, v delu, vsak živi s kolektivom in mu ni vseeno kako se v podjetju gospodari. Praznik kolektiva, katerega smo letos prvič praznovali ob naši prvi milijardi, nam ostane kot svetel mejnik za nadaljnje delo in še večje delovne uspehe, ki jih bomo dosegli v prihodnjem letu.

V imenu sindikalnega odbora želim samoupravnim organom, političnim organizacijam ter vsem članom našega kolektiva

SREČNO IN USPEHA POLNO

NOVO LETO 1963.

Predsednik
sindikalne podružnice

PETER TAJČ

NOVOLETNE ČESTITKE:

VSEM ČLANOM KOLEKTIVA, POSLOVNIM STRANKAM, PRIJATELJEM IN NJIHOVIM DRUŽINSKIM ČLANOM ŽELI SREČNO IN USPEHA-POLNO N O V O L E T O 1963.

SKUPŠČINA SVETOV EKONOMSKIH ENOT PODJETJA,

UPRAVNI ODBOR PODJETJA,

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZVEZA KOMUNISTOV PODJETJA,

MLADINSKI AKTIV PODJETJA,

TOVARNIŠKI AKTIV ZVEZA BORCEV,

UPRAVA PODJETJA.

UREDNIŠTVO KAMNIŠKEGA TEKSTILCA SE PRIDRUŽUJE ČESTITKAM IN ŽELJAM TER ŽELI V NOVEM LETU 1963. VEČ SODELOVANJA.

PROBLEMATIKA POSLOVANJA PODJETJA V SISTEMU OBRAČUNAVANJA ČISTEGA DOHODKA PO PLAČANI REALIZACIJI

V pričakovanju novih pozitivnih predpisov s področja gospodarstva ali konkretno s področja plačane realizacije, se nalaga gospodarskim organizacijam odgovornejša naloga za bodoče poslovanje njihovega podjetja.

V sedanjem sistemu obračunavanja dohodka oz. sredstev za OD so kolektivi manj zainteresirani za problematiko prodaje kot pa v pogojih plačane realizacije. Niso redki slučaji t.j. pravkar ugotovila razprava na seji OLO, da posamezni kolektivi obračunavajo sredstva za OD neodvisno od stanja zalog in plačane realizacije. Znani so primeri, da so se v nekaterih gospodarskih organizacijah zaloge gotovih izdelkov dvignile od 200 do 300 %, da pa je obračun sredstev za OD ostal neizpremenjen. Marsikdo se vpraša, kako je to mogoče ali če je to sploh mogoče.

Vse to je možno v tistih gospodarskih organizacijah, ki razpolagajo v sedanjem sistemu z večjimi obratnimi sredstvi in rezervnim skladom. Ni nam tuje dejstvo, da po sedanjem načinu obračunavanja OD obračunavamo in izplačujemo mesečno vsa sredstva za OD, ki so bila ugotovljena preko meril dela (tarife, norme itd.) in to ne glede na to, ali so bila v enakem odnosu ustvarjena sredstva za OD z realizacijo prodaje po plačanih fakturah. V našem konkretnem primeru ta problem ni porazen. To prvič vsled tega, ker se realizacija prodaje odvija po planu (vsaj do sedaj), drugič pa vsled dejstva, da je realizacija prodaje po plačanih fakturah sila ugodna. Dolgovi kupcev v povprečju ne presegajo 30 dni, kar je za podjetje tekstilne stroke celo pohvalno. Za doseg takega rezultata je prilično zasluga iskani asortiman naših proizvodov, stimulative prodajne kondicije (rabat, kasaskonto) in forsiranje prodaje v detajlu. Vsi naši napor v tej smeri pa nam po drugi strani omogočajo, da podjetje lahko gospodari z relativno nizkimi obratnimi sredstvi, ki predstavljajo v odnosu na višino brutto dohodka faktor obračanja 6,5. Redka so podjetja naše stroke, ki v svojem poslovanju beležijo v pogledu obračanja sredstev take rezultate, in je spričo tega največ takih, ki imajo faktor obračanja sredstev znatno nižji, kar istočasno pomeni, da za redne potrebe gospodarjenja rabijo več obratnih sredstev kot v našem podjetju. Zaradi navedenih rezultatov pa bi bilo uspavanje zgrešeno. Zavedati se moramo, da bomo v prihodnjem letu dosegli vrednost brutto proizvodnje blizu 1,500,000.000.- din in da je potemtakem pod enakimi pogoji poslovanja z obratnimi sredstvi narastel faktor obračanja od 6,5 na 7,5. Pri tako

visokem obračanju obratnih sredstev moremo istočasno računati na eventuelne motnje pri nabavi materiala (pomanjkanje likvidnih sredstev) in sploh na težave v kompleksnem poslovanju podjetja.

Predno bi segli po novih kreditih za obratna sredstva, kar je razumljivo najenostavnejše, nas čaka še kopica nerešenih nalog, ki v sedanjem poslovanju povzročajo škodljivo - negospodarsko angažiranje obratnih sredstev.

Nasprotno govorimo o normah in normativih materiala, času, kvaliteti itd., izogibamo pa se preudarnemu in realnemu izračunu normativov zalog surovin, barv in kemikalij utensilij itd. Vprašamo se ali je morda izogibanje oz. zavlačevanje tega problema stvar slučajnosti ali pa je za to kak drug bolj tehten razlog. Vsekakor drži zadnje. Vendar se bo po vsem oklevanju končno le treba lotiti te naloge.

S samimi internimi predpisi o normativih obratnih sredstev še nismo vsega dosegli. To bomo dosegli šele takrat, ko bomo ustvarili realne pogoje za normalno poslovanje posameznih in podjetja kot celote v okviru predpisanih normativov.

Naj navedem glavne misli v cilju čimmanjših zalog in s tem v zvezi nizkega angažiranja obratnih sredstev:

1. U s t a l j e n a i n s p e c i a l i z i r a n a
p r o i z v o d n j a

omogoča manjši asortiman surovin in ozek krog dobaviteljev tudi v pogledu potrošnje barv in kemikalij ter je v ta namen smotrna čimboljša doslednja specializacija. Pogosto menjanje artiklov z različnimi surovinami - osnovo ni zadeva sodobnega gospodarjenja. Taki načini dela povečujejo proizvodne stroške ter istočasno zvišujejo zaloge širokega asortimana surovin (primer: bombaž, cell, vigonka, sintetika, voile, umetna svila, viskoza itd.).

2. D o b r a o r g a n i z a c i j a i n p l a n i
r a n j e t e h n o l o š k e g a p r o c e s a

je lahko zasluga priprave dela, ogromen doprinos k konstantnim in minimalnim zalogam surovin in nedovršene proizvodnje na posameznih fazah dela. Slabo planiranje ob istočasnem neupoštevanju maksimalnih zmogljivosti strojnih kapacitet lahko rodi stanje, da se nekatere faze dela prezaložijo z nedovršeno proizvodnjo, na drugih pa zmanjka dela (primer: blago za rute, zavese itd. je več mesecev vskladiščeno v obratnih prostorih kot nedovršena proizvodnja). V čmarci prese-

gajo zaloge barvane preje običajno porabo, istočasno pa v barvarni primanjkuje dela itd..

3. V cilju čimmanjših zalog surovin in vsega ostalega materiala

je nujno izboljšati planiranje (po količini in času), porabo vseh vrst materiala ter kvalitetno dvigniti službo kratkoročnega in dolgoročnega nabavljanja vseh vrst materiala. V zvezi s tem je potrebno povečati vso pažnjo specifičnim artiklom ter jim določiti minimalne in maksimalne zaloge.

Menim, da nam je sedaj bolj jasno, da sami administrativni predpisi ne bi rešili problema odvišnega angažiranja obratnih sredstev, če se tega problema ne bomo istočasno lotili z vseh strani.

Ta naloga nas čaka v prihodnje predvsem v letu 1963.. Bolj kot v letošnjem letu nam bo primanjkovalo obratnih sredstev, razen tega pa je ta problem tesno povezan z nagrajevanjem in s sistemom obračunavanja sredstev za OD po plačani realizaciji. Če nam je razumljivo lahko napravimo zaključek, da s l.l. ne bomo mogli kriti stroškov za OD v nedovršeni in dovršeni proizvodnji in iz obratnih sredstev, temveč le iz sredstev čistega dohodka podjetja. Iz te ugotovitve lahko posnamemo, da bo izplačilo OD v bodoče v največji meri odvisno od plačane realizacije, čimmanjših zalog v nedovršeni in dovršeni proizvodnji in od višine čistega dohodka ostvarjenega in namenjenega za OD. Pod takimi pogoji si ne moremo predstavljati podjetja, ki bi pri istočasnem porastu nedovršene in dovršene proizvodnje ter pri nizko ustvarjenih sredstvih za OD izplačevalo OD kot v idealnih pogojih poslovanja.

Ta nov način obračunavanja in ugotavljanja sredstev za OD bo v začetku uveljavljanja novih predpisov marsikje vnesel v člane kolektiva polno zmede, z druge strani pa nujno razlil čut odgovornosti slehernega proizvajalca ne samo za realizacijo količinske proizvodnje, temveč predvsem tudi:

- za dobro organizacijo priprave dela,
- za realizacijo plana asortimana,
- za problematiko nedovršene proizvodnje,
- za realizacijo prodaje in
- za stanje dolžnikov.

Nov način obračunavanja OD sicer ne bo v ničemer negiral dosežanega načina nagrajevanja, bo pa vsekakor vplival

na mesečni izračun čistega dohodka drugače kot pod pogoji dosedanjih predpisov. V kolikor bomo pri teh izračunih dosegli znatna nihanja v formiranju sredstev za OD bomo v posameznih obračunskih razdobjih dosegli zelo različne vrednosti za enako količino dela.

Še enkrat:

Po sedanjih mesečnih izračunih OD so isti predvsem odvisni od količinskega uspeha dela, v bodoče pa bodo sleherni mesec (ne samo konec leta po bilanci) odvisni od količinskih rezultatov dela, od doseženih sredstev za OD preko plačane realizacije, neposredno pa tudi od angažiranih sredstev za OD v nedovršeni in dovršeni proizvodnji.

Iznešena problematika nas ne sme razorožiti, temveč nasprotno hrabriti, da še z večjim elanom kot doslej premagamo vse ovire, ki nam stojijo na poti dobrega poslovanja ali konkretno ekonomskega in rentabilnega angažiranja obratnih sredstev v nedovršeni in dovršeni proizvodnji. V cilju čimboljše realizacije prodaje pa je treba v bodoče posvetiti tej službi najmanj toliko pozornosti in pomoči, kakor jo posvečamo problematiki proizvodnih ES.

Stane Marcijan

NEKAJ MISLI OB KONCU LETA

Še nekaj dni nas loči do konca leta in že bomo zaključili z proizvodnimi nalogami za leto 1962.

Ko smo pred letom dni sprejemali proizvodni in finančni plan je marsikdo izmed nas z nezaupanjem gledal na postavljeni plan, ki je bil za 40 % večji od leta 1961.

Naloga, katero si je zadal kolektiv z letnim planom je bila, glede na takratne pogoje, velika in težka. Tako povečanje plana je slonelo predvsem na novih ATR avtomatih in na novo uvedeni tretji izmeni v AS 30. Za posluževanje avtomatov in prav tako frotir strojev v tretji izmeni, je bilo potrebno priučiti novo delovno silo za tkalce, prav tako pa tudi manjše število strokovnega kadra. Velike težave so bile zaradi zastarele strojne opreme v pripravi; škrobnilni stroj, snovalo, poleg tega pa neizkušena delovna sila. Prav zaradi takih pogojev dela niso bile naloge lahke. Za izpolnjevanje planskih nalog v tekočem letu je bila problematična tudi nabava nekaterih surovin, predvsem svilene preje. Na srečo pa ni prišlo do večjih zastojev v proizvodnji.

rejo biti odraz številnega mladega strokovnega kadra. Naj navedem najtežji problem t.j. zbiranje člankov. Kljub vsem obljubam in zagotovitvam na sestankih uredniškega odbora, se je pri vsaki številki ponovilo isto - nepravočasna oddaja člankov. Kako more potem glasilo pravočasno iziti in kar je še važnejše, vsebinsko mora biti na primerni višini. V takih primerih pa se vsebina popolnoma zanemari ter se gleda samo na to, da glasilo izide. Tako daleč pa mislim, da ne smemo iti. Bolje potem, da glasilo preneha izhajati, kot pa da postane iz glasila kolektiva "zmazek" ali pa glasilo raznih neumnosti itd..

Precej tematike imamo na razpolago vsak dan v kolektivu ali izgleda, da nismo znali dovolj razmisliti o zbiranju te tematike. Morda je vzrok tudi v nepovezanosti uredniškega odbora z sodelavci iz kolektiva. Pojavlja se nebroj vprašanj, a glavno težišče leži predvsem na neresnosti odgovornih ljudi, ki so po rubrikah zadolženi, da pravočasno zberejo odgovarjajoče članke, ali pa jih sami sestavijo. Nastane vprašanje, kaj storiti, da bi glasilo še naprej izhajalo v splošno zadovoljstvo vseh bralcev.

Poželjno bi bilo, da se morda z anketo ali z nabiralniki po obratih nekako privede glasilo do osvežitve, lahko tudi z predhodno zadolžitvijo posameznikov in v naprej pripravljenimi naslovi, kar se je poslužilo pri tej številki. Težko je reči, kaj bi bilo najboljšje. Dosedanje izkušnje nas ne morejo tolažiti, da smo kaj posebnega naredili z glasilom, temveč nam kvečjemu lahko neresnost posluži kot tisti element, katerega moramo v prvi vrsti odpraviti, da bo lahko glasilo nemoteno izhajalo naprej.

Tem potom se ponovno obračam na vse bralce, da z svojimi predlogi pridejo na dan in sporoče uredniškemu odboru, kaj bi bilo potrebno ukreniti, da bi glasilo imelo bolj pestro vsebino in širši krog bralcev. Naj ne bodo te besede izrečene zaman, temveč naj se vzamejo kot, da gre za obstoj glasila.

GLAVNI UREDNIK

NARAVNI BARVNI SISTEM /nadaljevanje/

Barve ločimo predvsem na čiste SIVKE barve in BARVASTE BARVE (nesive) barve. Barvaste barve se ločijo od neutralnih barv po tem, da imajo bolj ali manj izrazit barvni ton, n.pr. rumenkast, rdečkast, modrikast, zelenkast. Izraz

"barvasta barva" je sicer ponovitev iste besede, vendar ga uporabljamo zato, da bi jasno označili razliko med pojmom barva in barvni ton. S pojmom barva lahko označimo katerokoli barvno zaznavo. Pod barvnim tonom pa razumemo posebno lastnost barve, ki je v tem, da je rumenkasta, rdečkasta, modrikasta ali zelenkasta. Neka barva ima lahko lastnost barvnega tona v zelo majhni meri ali pa je lahko brez njega (nevtralnno siva). Govorimo lahko torej o 100.000 barvah, toda le o nekaj sto barvnih tonih.

Lastnost "svetlost"

Z ureditvijo vseh nevtralnno sivih barv ugotovimo, da se te med seboj ločijo le po tem, da so različno svetli ali različno temni. Glede na to jih lahko razvrstimo v lestvico, ki se začneja pri beli in konča pri črni barvi. Na tak način urejeno barvno zbirko nevtralnno sivih barv imenujemo svetlostno ali sivo lestvico z enostavnimi izrazi lahko določimo tudi različne stopnje svetlosti: zelo svetla, svetla, srednje temna, temna in zelo temna. Bela in črna se imenujeta fiksni ali končni točki svetlostne lestvice.

V drugo skupino smo uvrstili vse barvaste barve. Zamislimo si, da te barvaste barve razporedimo sedaj v štiri skupine: v rumenkasto, rdečkasto, modrikasto in zelenkasto skupino.

Če nadaljujemo s tem razvrščanjem lahko ugotovimo, da rumenkaste barve ločimo dalje po tem, da so nekatere bolj ali manj zelenkaste rumene, medtem ko so druge rdečkasto rumene. V tretji skupini so rumene barve, pri katerih ne moremo ugotoviti prav nobene zelenkosti ali rdečkosti. Te barve se zde samo - rumene.

Na tak način kot smo uredili različne barve v rumenem področju in jih končno uredili v skupine v istem barvnem tonu, lahko uredimo tudi vse ostale barve.

O barvah v takšni skupini, kjer imajo vse popolnoma isti barvni ton, sicer pa različno druge lastnosti (svetlost itd.) pravimo, da so v istem barvnem tonu.

Krog barvnih tonov

Če si ogledamo eno skupino barv v istem barvnem tonu ugotovimo, da je barvni ton pri različnih barvah bolj ali manj izrazit. Iz vsake skupine izberemo tisto barvo, ki - kot se zdi - najbolj reprezentira barve te skupine. Vse te barve uredimo v neprekinjeno vrsto glede na njihovo medsebojno podobnost in dobimo na primer naslednji vrstni red: modrordeča, rdečkastomodra, zelenkastomodra,

zelenomodra, modrikastozelena, zelana, rumenkastozelena, rumenozelena, zelenkastorumena, rumena, rdečkastorumena, rumenordeča, rumenkastordeča, rdeča, modrikastordeča.

Ne glede kje smo začeli oz. končali urejevati to serijo barvnih tonov, bodo končni barvni toni med seboj vedno v sorodu kot n.pr. v našem primeru oba končna vzorca (modrordeč in modrikastordeč) vsebujeta modrikastost in rdečkostost. Glede na to običajno uredimo serijo barvnih tonov v obliki lestvice brez konca, to pomeni v obliki kroga barvnih tonov.

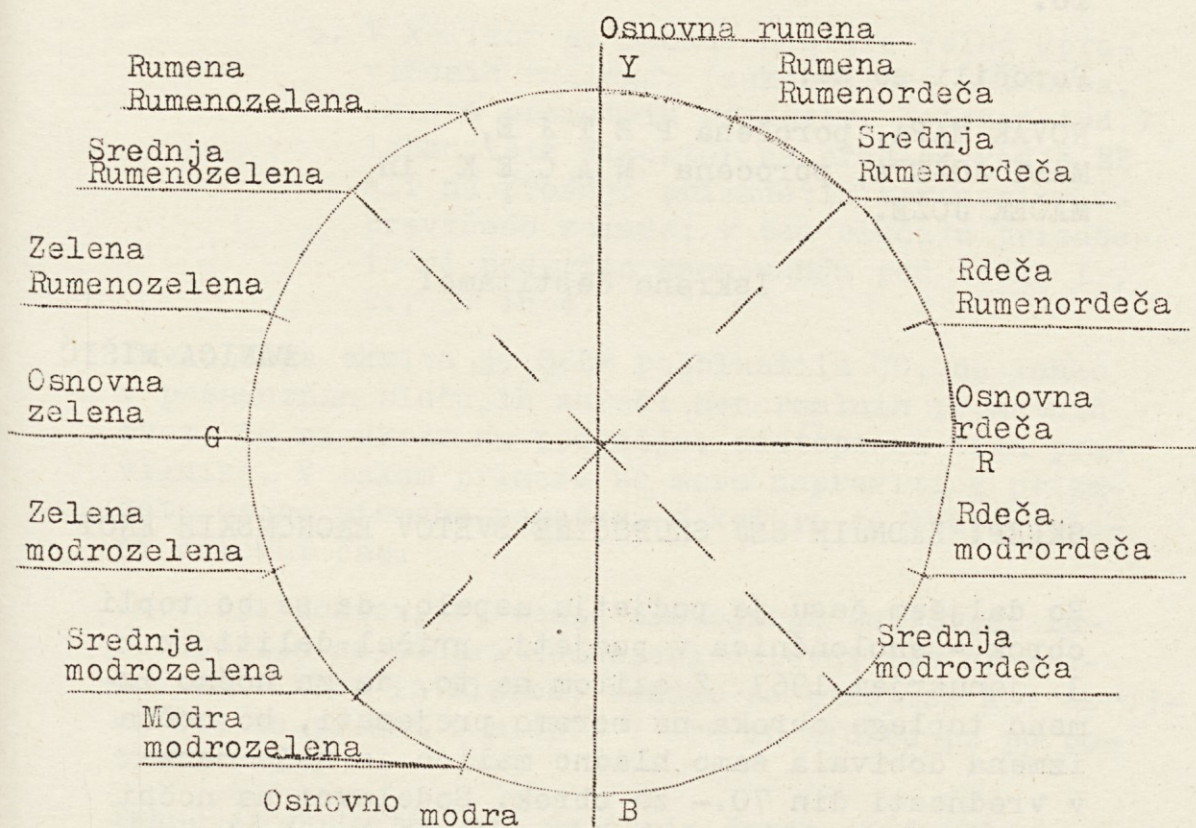
Osnovne barve

Enako kot v sivi lestvici, najdemo tudi v krogu barvnih tonov določene fiksne točke. Krog barvnih tonov ima štiri takšne točke, ki jih imenujemo osnovne barvne tone ali krajše osnovne barve

- rumen barvni ton, ki ne teži niti k zelenemu, niti k rdečemu barvnemu tonu (Y),
- rdeč barvni ton, ki ne teži niti k rumenemu, niti k modremu barvnemu tonu (R),
- modri barvni ton, ki ne teži niti k rdečemu niti k zelenemu barvnemu tonu (B),
- zelen barvni ton, ki ne teži niti k modremu niti k rumenemu barvnemu tonu (G).

Karakteristični videz vseh ostalih barvnih tonov določa njihova večja ali manjša sličnost s štirimi osnovnimi barvnimi toni. "Oranžen" je n.pr. barvni ton, ki teži k rumenemu in rdečemu barvnemu tonu, kot "vijoličast" označuje barvni ton, ki teži k modremu in rdečemu barvnemu tonu itd.

Ugovor, ki se včasih čuje, češ, da zelena ni osnovna barva, "ker jo je mogoče dobiti iz mešanice modre in rumene", nastaja zaradi tega, ker se pri tem zamenjujejo lastnosti barv z lastnostmi barvil. Enako lahko, kot moremo z mešanjem železne modre s cinkovo rumeno, dobiti zeleno barvilo, lahko z opazovanjem ugotovimo, da obstojajo zelene barve, ki ne težijo niti k rumeni, niti k modri.

POROČILO KADROVSKO SOCIALNE SLUŽBE

Vse člane kolektiva obveščamo, da bodo morali glasom navodila o izdajanju in uporabi zdravstvene izkaznice (Ur.l. FLRJ št. 45/7.11.1962). od 1. januarja 1963. leta priložiti k zdravstvenim izkaznicam posebne vložke. Brez teh vložkov ne boste mogli koristiti uslug iz zdravstvenega varstva. Vložek, katerega boste dobili v vsaki LE pri poenterju, prilepite na prvo notranjo stran (v 1 vogalu), še boljše pa je, če si nabavite ovitek za zdravstveno knjižico in vložek zataknete za ovitek.

Spremembe v novembru:

V obrat družbene prehrane je bila sprejeta tov. U R H ANGELCA,
na delovno mesto šefa kapitalne izgradnje je bil sprejet tov. B L N K O JANEZ.

Iz podjetja je odšla na lastno željo tov. ŠUBIC BOŽA, sporazumno pa tov. PISTOTNIK FANIKA, tkalka iz EE 10. Tov. DOLAR MARJAN iz EE 30 je samovoljno zapustil delo.

Poročili so se:

NOVAK MARA, poročena P E T J E,
MALI JOŽEFA, poročena M A Č E K in
MAČEK JOŽE.

Iskreno čestitamo!

DANICA MIŠIČ

SKLEPI ZADNJIH SEJ SKUPŠČINE SVETOV EKONOMSKIH ENOT

Po daljšem času je podjetju uspelo, da se bo topli obrok - enolončnica v podjetju pričel deliti z 3. januarjem 1963. Z ozirom na to, da za nočno izmeno toplega obroka ne moremo prejemati, bo nočna izmena dobivala samo hladno malico iz naše menze v vrednosti din 70.- za obrok. Sodelavci na nočni izmeni si bodo po predloženem jedilniku lahko izbrali obroke - malico. Dobili ga bodo pa brezplačno.

SSEE je na svoji seji potrdila tudi predračun stroškov demontaže in montaže strojev za leto 1962. v višini din 229.881.- ter za leto 1963. v višini din 2,161.811.-. V kolikor bi za dela v letu 1962. zmanjkalo sredstev v CRS OD se sredstva črpajo iz doseženih sredstev za OD, ki niso izplačana.

Ker so vsa kamniška podjetja prevzela v občini Kamnik patronat nad eno šolo, se je tudi naše podjetje odločilo, da prevzame patronat nad Osnovno šolo v Mekinjah. V zvezi s tem je SSEE sprejela sklep, da se šoli Mekinje kupi za Novo leto magnetofonski aparat.

Skupščina svetov EE je na svoji zadnji seji obravnavala tudi o zamudnikih. Sprejela je sledeči sklep:

Kdor zamudi:

1. od 0,00 do 1 ure se mu odbije din 200.- netto,
2. od 1 do 7 ur se mu odbije 2 - kratni povprečni dnevni zaslužek v dotičnem mesecu,
3. več kot 7 ur se mu odbije zaslužek dotičnega dne, dan šteje kot neopravičen ter

prizadetemu v tem slučaju ne pripada
% EE za dotični mesec,

4. kdor več kot 4 krat mesečno zamudi se ga prijavi disciplinski komisiji radi uvedbe disciplinskega postopka.
5. V kolikor so zamude nastale vsled upravičenih razlogov (zakasnelost avtobusa, okvara prometnih sredstev, bolezen ipd.) lahko isto direktor na predlog vodje EE ali na prošnjo prizadetih spremeni v upravičeno zamudo; v tem slučaju prizadeti ni podvržen kaznovanju pod točko 1., 2., 3. in 4.

Izven tega okvira je SSEE pooblastila UO, da lahko v posameznih slučajih zaradi nenormalnih prometnih zvez, če ni škode za podjetje, odstopi od tega pravilnika. V takem primeru se mora napraviti z prizadeto osebo pismena pogodba, s katero se osebi določi delovni čas.

Za vodje sektorjev, vodje razvojnega sektorja, laboratorija se odobri neomejeni delovni čas za prihod oz. izhod iz službe, vendar se predpiše kot skrajni čas za prihod v službo 7 ura iz službe pa po potrebi dela.

Izhod iz podjetja med delovnim časom je dovoljen samo na podlagi propustnice, ki jo izda vodja sektorja ali EE, prost izhod iz podjetja, kakor tudi prihod v podjetje izven delovnega časa pa imajo sodelavci na sledečih delovnih mestih: vodje sektorjev uprave, vodje EE, vodja razvojnega oddelka, šef nabave, šef priprave dela, šef laboratorija, vodja vzdrževanja in kapitalne izgradnje ter njegov pomočnik in šef kadrovske socialne službe. Za spredaj navedene članke kolektiva mora vratar voditi posebno knjigo o prihodu in izhodu iz podjetja.

Istočasno se obvešča vse članke kolektiva, da je SSEE sprejela sklep, da je vsaka zamuda zase prekršek ter da se večkratna zamuda ne seštevajo.

Prav tako se obvešča vse članke kolektiva, da je vhod v podjetje dovoljen samo pri vratarnici. Kjerkoli drugje prihajati v podjetje je prepovedano ter istočasno disciplinski prekršek.

Ta pravila stopijo v veljavo z dnem potrditve t.j. 21. decembrom 1962. ter veljajo do preklica.

DOBRO ORGANIZIRAN LABORATORIJ V DOBRO ORGANIZIRANI TOVARNI

V mnogih panogah industrije kot n.pr.: metalurgiji, industriji barv, kemikalij in tekstilnih pomožnih sredstev, laboratoriji niso več novost. Nasprotno pa so se v tekstilni industriji pojavili šele v zadnjem času. Zahteva po kvalitetnih tekstilnih izdelkih z dneva v dan raste, težnja vsakega podjetja pa je, da zadosti tej zahtevi. To je mogoče doseči le s pravilno vodenimi procesi izdelave, vsled tega je nujna medfazna kontrola, ki pravočasno ugotovi in odpravi morebitne napake pri delu. Za učinkovito kontrolo pa je potrebno, da je laboratorij dobro opremljen, tako da je v njem mogoče zasledovati vse procese proizvodnje. Delo v dobro organiziranem laboratoriju se lahko razdeli na sledeče faze:

1. študije (proučevanja),
 2. eksperimente,
 3. analize,
 4. kontrola s pomočjo matematične statistike in
 5. strokovna mnenja.
1. Če hočemo, da nam tehnološki postopki v proizvodnji ne zastare, moramo stalno zasledovati in proučevati tehnične novitete, ki se pojavljajo v svetu, ter jih po možnosti uvesti v lastnih pogonih. Pri tem se opiramo na strokovno knjižnico, ki je eden izmed sestavnih delov dobro opremljenega laboratorija.
 2. Eno izmed pomembnih področij laboratorijskega dela so eksperimenti, ki jih lahko vršimo šele po predhodno izdelanih študijah. Izvajamo jih lahko v obratu ali laboratoriju. Z ozirom na to, da zahtevajo eksperimenti, ki se vrše v proizvodnji, večjo porabo materiala, bi bilo potrebno, da si tekstilne tovarne nabavijo čimprej eksperimentalne aparate (majhnih dimenzij) kot so: laboratorijski jigger, foulard, barvni aparat itd. Na teh aparaturah se podani tehnološki postopek lahko vrši hitreje, ceneje in natančneje kot bi se sicer v pogonu. Visoka cena teh aparatov se kmalu povrne, ker je poraba materiala z ozirom na eksperiment, ki bi se izvršil v pogonu, približno 50 - 100 krat manjša.
 3. Analize (tako kemične kot fizikalne) imajo velik pomen v tekstilni industriji, saj z njimi lahko odpravimo napake, ki se pojavljajo v tekoči proizvodnji. K analizam prištevamo dekompozicijo tkanin, ugotavljanje lastnosti preje (trdnost, razteznost, metrična številka...) in tkanin, analize tekstilnih pomož-

nih sredstev, barvil, kemikalij itd.

4. Če je laboratorij dobro organiziran, lahko vrši s pomočjo matematične statistike kontrolo nad proizvodnjo samo, kakor tudi nad surovinami, polizdelki, gotovimi izdelki, kvaliteto in količino proizvodnje.

Prvi, ki so začeli uporabljati matematično statistiko v industriji, so bili Amerikanci in sicer v II. svetovni vojni. Danes pa je razvita že v vseh tehnično razvitih državah in to v vseh vejah industrije, med drugim tudi v tekstilni industriji.

Kontrolo lahko vršimo na kemični in fizikalni način, v pogonu ali laboratoriju, stalno ali periodično (urno, dnevno, mesečno, letno in slučajno). Iz rezultatov, dobljenih pri posameznih kontrolnih meritvah lahko s pomočjo statistike ugotovimo, če je blago regularno ali ni.

5. Na bazi študij, eksperimentov, analiz ter s pomočjo matematične statistike mora končno dati laboratorij še strokovno mnenje tako n.pr. o kvaliteti preje, tehnološkem postopku, barvi, strojih itd.

Večje tekstilne tovarne v Sloveniji imajo že dobro organizirane laboratorije, tako n.pr. Mariborska tekstilna tovarna in Intex, Kranj. Njihova praksa je pokazala, da je to edino pravilna pot za doseglo kvalitetnejše in bolj ekonomične proizvodnje.

Ing. VIDA KODLA

PRINCIP I GOSPODARJ ENJA

Vse gospodarjenje se odvija v raznih gospodarskih organizacijah ali podjetjih. Pri svojem delovanju se le ta ravna po tako imenovanih ekonomskih principih, ki so ekonomičnost, produktivnost in rentabilnost.

Temeljni princip gospodarjenja je princip ekonomičnosti in če podjetje posluje ekonomično, so s tem dani tudi že pogoji, da bo lahko poslovalo produktivno in rentabilno. Princip ekonomičnosti zahteva, da dosežemo enoto proizvodnje n.pr. 1 tm tkanine s čim manjšo porabo elementov proizvodnje t.j. delovne sile, sredstev dela (strojev, zgradb....) ter predmetov dela (surovin, energije, materiala). Da bi bil dosežek ekonomičnosti čim večji, se morajo upoštevati količine kakor tudi cene posameznih elementov procesa dela. Težnja, da se

potroši čim manjša količina posameznega elementa je predvsem tehnični problem. V ta namen se morajo posamezni procesi proizvodnje kombinirati tako, da so skupni stroški na enoto proizvoda čim manjši. Seveda pa se mora pri tem upoštevati tudi kvaliteta. Da bi torej podjetje poslovало čim bolj ekonomično, morata tehnik in ekonomist sodelovati čim taneje. Tehnik naj se zanima poleg svojih tehničnih problemov tudi za ekonomsko stran proizvodnje t.j. za cene, stroške, lastno ceno itd.

Praktične ukrepe podjetij za povečanje ekonomičnosti lahko delimo na ukrepe, ki ne zahtevajo nobenih ali zelo malo investicij in na ukrepe, ki zahtevajo večje investicije. V prvem primeru se doseže dviganje ekonomičnosti z pravilno organizacijo podjetja, z uvajanjem sodobnih metod vođenja in upravljanja, z metodami za merjenje proizvodnosti dela in z boljšim izkoriščanjem zmogljivosti. Z drugimi besedami povedano, to se lahko doseže z racionalnejšim izkoriščanjem osnovnih sredstev, z varčevanjem surovin in energije, s kontrolo in izboljševanjem kvalitete proizvodov in z znanstveno organizacijo dela. Nadalje dosežemo dviganje ekonomičnosti s pomočjo strokovnega in splošnega izobraževanja delavcev, s higiensko in tehnično zaščito delavcev, z izboljšanjem odnosov med člani delovnega kolektiva ter z izpopolnjevanjem sistema notranje razdelitve dohodka. Dolgoročno povečanje ekonomičnosti pa dosežemo s pomočjo razvijanja znanosti in skrbi za tehnološko uporabljanje njenih pridobitev, uvajanjem moderne tehnike in sodobnih tehnoloških postopkov.

Drugi faktor je princip produktivnosti. Tu skušamo ustvariti čim večji dvig proizvodnje s čim manjšo porabo delovne sile. Najčešče se izraža produktivnost z razmerjem med količino odnosno vrednostjo proizvodnje in delovnim časom. N.pr. Koliko delovnih ur je bilo potrebnih za izdelavo 1.000 m tkanine. Pri tem moramo seveda upoštevati potrošen delovni čas vseh delavcev, ki so bili zaposleni pri izdelavi te kalkulacijske enote t.j. 1.000 m tkanine. Povečanje produktivnosti je torej eden od osnovnih predpogojev za vsak ekonomski napredek in razvoj.

Po Marxu je proizvodnost dela pogojena s petimi osnovnimi skupinami činiteljev:

1. povprečna stopnja delavčeve spretnosti (strokovno dviganje, izobraževanje),
2. stopnja razvoja, znanosti in njene tehnološke uporabljivosti,
3. družbena organizacija proizvodnje (plan)
4. obseg in učinkovitost sredstev za proizvodnjo in
5. naravne okoliščine (rodovitnost, klima).

Tretji princip poslovanja podjetij je princip rentabilnosti. To načelo zahteva, da ustvarimo čim večji obseg proizvodnje s čim manjšimi vlaganji elementov proizvodnje, odnosno sredstvi podjetja. Rentabilnost je torej razmerje med dohodki in sredstvi (osnovnimi in obratnimi). Najvažnejši ukrepi za povečanje rentabilnosti so: čim večje izkoriščanje kapacitet osnovnih sredstev. To je, da skušamo svojo proizvodnjo organizirati tako, da bodo vsa osnovna sredstva (stroji, zgradbe itd.) stalno zaposlena in da bodo obratovala s polno zmogljivostjo. Po drugi strani pa mora podjetje skrbeti, da bodo vse zaloge čim manjše. To dosežemo z dobro organizirano nabavno in prodajno službo, z dobro evidenco in kontrolo, nadalje s takim planiranjem proizvodnje, ki zagotavlja čim manjše zaloge surovin, polizdelkov, nedovršene proizvodnje in izdelkov. Nadalje spada semkaj dobro organizirana služba izterjevanja terjatev, dolžnikov oz. kupcev podjetja. Rentabilnost je odvisna tudi od cen, tako cen materiala, ki ga podjetje kupuje, kot od prodajnih cen izdelkov oz. storitev podjetja. Eden od faktorjev, ki vplivajo na rentabilnost je tudi faktor obračanja obratnih sredstev. To je razmerje med vrednostjo realizacije proizvodnje in povprečnim stanjem obratnih sredstev.

Ing. VIDA KODELA

NEKAJ O STRELCIH

Ker je zanimanje za strelstvo v našem podjetju narastlo, smo se odločili ustanoviti Strelsko sekcijo, ki bo delovala kot podsekcija Obč. strelskega odbora pod imenom Strelska podsekcija "Svilanit". Za tako obliko smo se morali odločiti delno zaradi finančnih sredstev, ker zaenkrat še nimamo na razpolago dovolj pušk, ki so za resno delo nujno potrebne, v glavnem pa zaradi tega, ker se ne bi mogli verificirati kot Strelska sekcija pri zvezi. Po novem zakonu Strelske zveze ne more obstojati strelska družina, ki nima 10 člansko ekipo. Temu zahtevku pri nas zaenkrat ne bi mogli zadostiti, ker moramo tako rekoč iz nič napraviti veliko. Za uspeh naše Strelske sekcije bomo morali vložiti mnogo truda predvsem strelci, ki smo do sedaj sodelovali kot Sind. strelska ekipa (štela je 3 moške in 3 ženske člane).

Člani kolektiva, ki jih zanima strelski šport in ki bi se radi vključili v našo podsekcijo, bodo morali tudi prispevati svoj delež, da bo delo dalo sadove. Zato apeliramo

na vse, ki so zainteresirani za pristop v članstvo, da z razumevanjem gledajo na naše delo in nam z vestnim prihajanjem na vaje pomagajo, da bi čimprej dosegli zaželjen uspeh. Če se bomo resno lotili dela lahko do poletja osvojimo pozicije četrte ekipe v kamniški komuni.

Od strani Občinske zveze nam je bilo omenjeno, da bomo z ustanovitvijo Strelske predsekcije verjetno lahko ustvarili odločilno prelomnico v razvoju ženskega strelstva v komuni. Zato se ne smemo izneveriti zaupanju, saj imamo pri nas že precej močno žensko ekipo (v Kamniku brez konkurence). Z nadaljnjim načrtnim delom in prekvalifikacijo na malokalibersko puško, lahko dosežemo že do jeseni 1963. pravo vrednost tudi v okrajnem merilu.

Z delom bomo pričeli v prvih dneh januarja, kajti do takrat bomo uredili vse formalnosti ter nabavili puške in municijo.

Naš program do poletja bi bil sledeč:

1. Redni trening in sodelovanje na vseh turnirjih v komuni, zaradi pridobitve potrebne kondicije in rutine za tekmovanje - ter udeleževanje pri vseh tekstilnih tekmovanjih.
2. Do spomladi nabaviti največjo potrebno količino zračnih pušk ter malokaliberske puške.
3. Če do jeseni ali pa že prej pridobimo dovolj članstva in potrebno število aktivnih strelcev za 10 člansko ekipo, bomo ustanovili lastno strelsko družino.

Na občnem zboru 11. t.m. smo si izbrali naslednje vodstvo:
Pregel Leon - predsednik,
Jože Simčič - tehnični sekretar,
Ing. Vida Kodela - blagajnik,
Nograšek Ivan - orožar,
Vodja ženske ekipe bo tov. Brodnjak Henrik, ki bo vodil tudi treninge cele ekipe (moške in ženske).

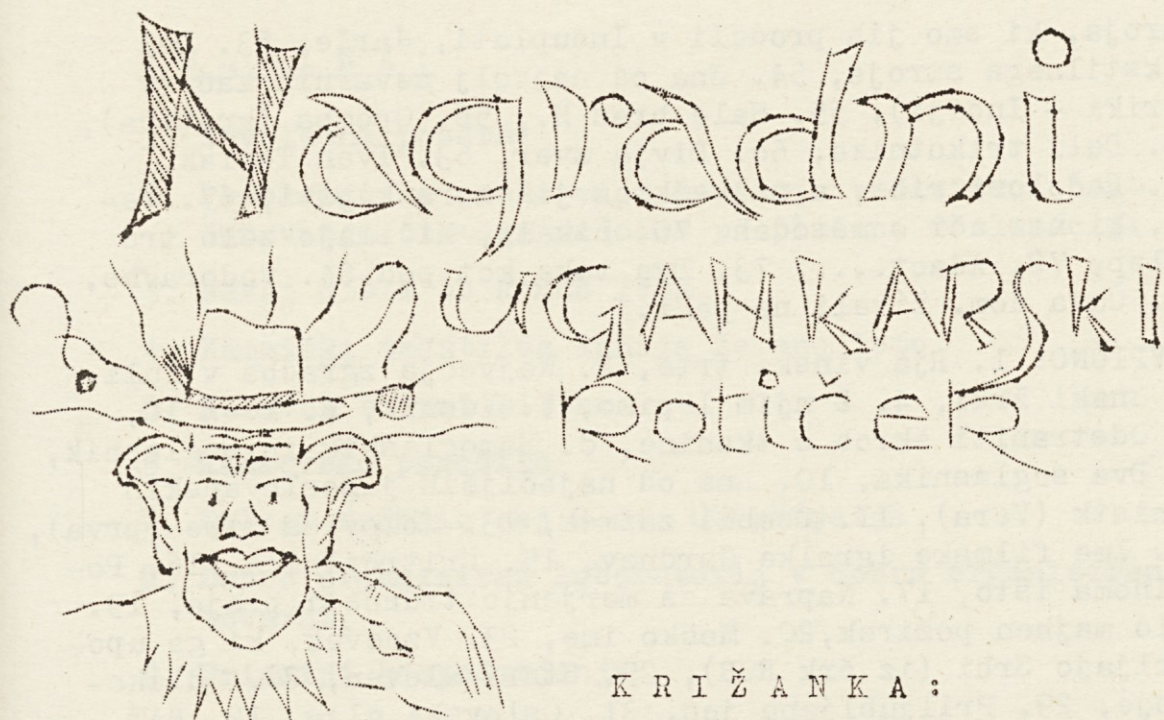
Poverjeniki po obratih bodo:

v obratu Mekinje - Vrbnik Pavla,
v obratu Marica - Balantič Mara.

Vse potrebne informacije lahko dobite pri tov. Brodnjaku in tov. Simčiču.

Pozivamo vse prijatelje tega športa, da se čimpreje nam pridružijo.

HENRIK BRODNJAK

KRIŽANKA :

1	2	3	4	5			6	7	8	9	10	11		12	13	14	15	16	17
18						19							20		21				
22					23					24			25					26	
27		28		29			30	31	32			33		34			35		
36						37					38		39						
						40					41								
42	43				44	45		46	47				48					49	
50				51	52		53					54					55		
56			57		58		59				60	61				62		63	
64		65		66		67			68	69					70		71		
72							73							74					

VODORAVNO: 1. Priimek prvega glavnega urednika Kamniškega tekstilca, 6. Rudarski pozdrav, 12. Starejši od dedka, 18. Tuje moško ime, 19. Stekleno – po hrvaško, 21. Dva Ivana, pa še eden, 22. Nota solmizacije, 23. Priimek največjega heroja v Jugoslaviji, 24. Dobi jo nevesta, 26. Samoglasnik in soglasnik, 27. Osebni zaimek, 29. Podzemlje iz grške mitologije, 30. Tanke palice, 33. Ona, 35. Začetek skakalnice, 36. Ni prav, 37. Kartonski zaboji, 39. Matematični pojem, 40. Čir, 41. Kratica Jug. televizije, 43. Ona od dragih kovin, 45. Znan operni pevec Mario del.....? 48. Očesna bolezen, 50. Poljski gospod, 51. Vrsta tkalskega

stroja, ki smo jih prodali v Induplati, Jarše, 53. Del tekstilnega stroja, 54. Ena od najbolj nevarnih kač (v Afriki - Indiji), 55. Hale brez H., 56. Opomba (krajica), 58. Deli trikotnika, 60. Divja zver, 63. Ivan Toplak, 64. Rad lovi ribe, a največkrat jih mora kupiti, 67. Veda, ki nas uči o metodah, 70. Živali, ki imajo zelo trd oklep, 72. Adact....., 73. Dva taka kot pod 64. vodoravno, 74. Čuva dom. živali na paši.

NAVPIČNO: 1. Rja vinske trte, 2. Največja zgradba v Puli, 3. Enaki žarki, 4. Z njim lepimo, 5. Veznik, 6. 10 x 10, 7. Odstraniti škrob s tkanine, 8. Samoglasnik in soglasnik, 9. Dva soglasnika, 10. Ena od najboljših jugoslovanskih šahistk (Vera), 11. Osební zaimek, 13. Polovica ribe (prva), 14. Ime filmske igralké Gardnev, 15. Pritrdilnica, 16. Popolnoma isto, 17. Naprava za merjenje trdnosti preje, 19. Zelo majhen požirek, 20. Moško ime, 23. Vzdevek, ki ga uporabljajo Srbi (iz črk RLB), 25. Stari sloven, 28. Odlikovanje, 29. Priljubljena jed, 31. Oslovski glas, 32. BAT brez A, 34. Vrsta papige, 35. Sinova žena, 37. Šumenje, 38. Prebivalec Nercegovine - vzdevek (znan iz opere J. Gotovcaz onega sveta), 43. Zelo trdo jeklo (uporablja se za stružne nože), 44. Oddelek tehnične kontrole (kratica), 46. Kemijski simbol za Nikel, 47. Kemijski simbol za Aluminiój, 48. Rečna ali morska struja, 49. Oli-va v dvojini, 52. Okvir, 54. Bila v dialektu, 57. Izmišljena smešna zgodbica, 59. Krovna lepenka, 61. Stara utežna mera, 62. Domača žival, 65. Druga in prva črka abecede, 66. Dva soglasnika, 68. Pri, zraven, 69. ID narobe, 70. Del žabe, 71. Začetni črki velikega ruskega pisatelja (Vojna in mir).

Odgovorite na vprašanja:

1. Katerega dne je imela gasilska družina svojo prvo redno sejo?
2. Katerega dne smo v tovarni dosegli prvo milijardo?
3. Kdo so bili prvi člani prvega upravnega odbora naše tovarne - samo priimek?
4. Kdaj je bila prva radna seja prvega delavskega sveta naše tovarne?

Rešitve pošljite do 10. januarja 1963. na uredništvo KAMNIŠKEGA TEKSTILCA. Nagrade bodo podeljene 15. januarja 1963.

V S E B I N A :

1. Novoletni pozdrav
2. Problematika poslovanja podjetja v sistemu obračunavanja čistega dohodka po plačani realizaciji
3. Nekaj misli ob koncu leta
4. Kamniški tekstilec izhaja že eno leto
5. Naravni barvni sistem
- 6 Kadrovsko poročilo
7. Sklepi zadnjih sej SSSE, UO podjetja
8. Dobro organiziran laboratorij v dobro organizirani tovarni,
9. Principi gospodarjenja
10. Nekaj o strelcih
11. Zabavni kotiček

=====

URLODNIŠKI ODBOR:

Makovec Stane - glavni urednik, Brodnjak Henrik - tehnični urednik, uredniki rubrik: Praprotnik Brane, Pečevnik Peter, Golob Milan, Zrimšek Vlado, Mišič Danica, Jenko Matija, Repič Marjan, strojepisna Agica Hribar.

=====

